

مؤسسه توانبخشی ولیعصر (عج)

مطالب ارائه شده در جلسات ژورنال کلاب

مراکز وابسته به مؤسسه توانبخشی ولیعصر (عج)

عنوان:

Shaken baby syndrome

سندرم نوزاد تکان داده شده

گروه: کاردرمانی

نام درمانگر: بروسکه کوبیان

مرکز امید عصر

تاریخ ارائه ۹۳/۹/۱۲

سندرم نوزاد تکان داده شده در تقسیم بندی آسیب های مغزی (head injury) قرار می گیرد. صدمه به سر یا همان آسیب مغزی، به ترومای سر اطلاق میگردد، که ممکن است دربرگیرنده آسیب به پوست سر، شکستگی جمجمه و صدمه به مغز باشد. بسته به محل تروما علایم ضربه مغزی متفاوت است.

هر کدام از بخش های مغز دارای کارکرد خاصی می باشند، که به صورت زیر تقسیم بندی می گردند:

۱- لوب قدامی: شخصیت، حل مسئله، هیجانات، تمرکز، قضاوت، تکلم، حرکات ارادی.

۲- لوب گیجگاهی: حافظه، شنوایی، چشایی، بویایی، درک زبان، سازماندهی.

۳- لوب آهیانه ای: حس لامسه، ادراک فضایی، ادراک دیداری، افتراق اندازه، رنگ و اشکال از یکدیگر.

۴- لوب پس سری: بینایی.

۵- مخچه: تعادل، هماهنگی حرکتی، فعالیت حرکتی ظریف.

۶- ساقه مغز: تنفس، ضربان قلب، سطح هوشیاری، بلع، حس تعادل، چرخه خواب و بیداری.

همانگونه که ذکر شد، بسته به محل تروما علایم ضربه مغزی و اختلال کارکردی متفاوت می باشد. هنگامی که مغز دچار آسیب می شود، نحوه تفکر، شخصیت و کارکردهای جسمی فرد دستخوش تغییر می گردند. این تغییرات ممکن است گذرا و یا دائمی باشد.

علل ایجاد ضربه مغزی:

۱- ضربه مغزی زمانی روی میدهد که یک نیروی خارجی با چنان شدتی به سر برخورد میکند، که مغز در کاسه سر حرکت کرده و یا باعث شکستگی جمجمه و آسیب مستقیم به سر میگردد.

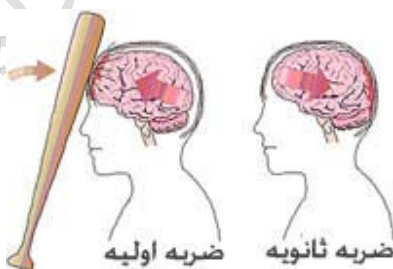
۲- ضربه مستقیم به سر میتواند تا آن حد بزرگ باشد که به مغز آسیب رساند. مانند سوانح رانندگی، اصابت گلوله، سقوط، ضربه توسط اشیاء و زدو خورد های فیزیکی.

۳- افزایش و کاهش سریع و ناگهانی سرعت و شتاب حرکت سر، موجب آن میشود که مغز در داخل کاسه سر حرکت کند. استرس ناشی از حرکات سریع منجر به پاره شدن تارهای عصبی و آسیب به مغز میگردد. (بنابراین هنگامی که در رانندگی بطور ناگهانی بدن و سر متوقف میگردد، حتی اگر سر به شیئی برخورد هم نکند ممکن است مغز آسیب ببیند)

انواع آسیب ناشی از ضربه:

- ۱- ضربه اولیه: در این حالت آسیب در محل ضربه پدید می آید.
- ۲- ضربه ثانویه: در این حالت آسیب به نقطه مخالف مغز (محل اصابت ضربه) وارد میگردد. (معمولا وقتی که سر در حال حرکت به یک شیء ثابت برخورد میکند)

انواع آسیب های مغزی:

- ۱- له شدگی مغز (contusion): به کوفتگی و له شدگی قشر مخ اطلاق میگردد. هنگامی که سر به یک شیء محکم برخورد میکند و بالعکس.

۲- تکان مغزی (Concussion): تکان مغزی در پاسخ به حرکت ناگهانی سر (که باعث برخورد مغز به کاسه سر میشود)، ضربه مستقیم به سر، اصابت گلوله و تکان دادن سریع سر ایجاد میگردد. تکان مغزی متداول ترین نوع آسیب مغزی میباشد که ممکن است در پی آن عروق خونی در مغز کشیده شده و اعصاب مغزی آسیب ببینند. تکان مغزی ممکن است بدون علائم شکستگی جمجمه، خونریزی و ورم مغز باشد. علائم آن شامل:

- حالت تهوع و استفراغ.

- گیجی.

- اختلال در حس بینایی. (تاری دید)

- سردرد.

- فراموشی وقایع قبل و یا پس از ضربه مغزی (بطور گذرا و کمتر از ۱۰ دقیقه)

- از دست رفتن موقت هوشیاری (کمتر از ۱۰ دقیقه) (فرد ممکن است بیهوش نشود و تنها احساس گیجی کند)

- از دست دادن تعادل.

- اشکال در تمرکز.

معمولا علائم پس از ۷۲ ساعت محو میشوند. اما ممکن است علائم تا ماهها باقی بمانند. سایر علائم تکان مغزی به شرح زیر است:

- حساسیت به نور و صدا.

- مشکلات حافظه و تمرکز پایدار.

- افسردگی و اضطراب.

- خستگی.

- اختلال در خواب.

- تغییر در خلق و خو.

- زنگ زدن گوش.

آسیب منتشر آکسونی (diffuse axonal injury): به علت تکان شدید و یا چرخش شدید سر ایجاد میشود. هنگامی که سر بطور ناگهانی تکان میخورد (بصورت شلاقی) بدون اینکه به شیئی برخورد کند، افزایش و کاهش ناگهانی سرعت میتواند به مغز آسیب برساند. پارگی بافت اعصاب در پی این آسیب میتواند کارکرد طبیعی مغز را مختل کرده و به آسیب کلی مغز منجر گردد

سندرم تکان دادن کودک (SBS) shaking baby syndrome: معمولاً در کودکان زیر یکسال دیده می شود. تعدادی از افراد از روی صمیمیت و علاقه وافر به کودک او را به صورت جهشی و ناگهانی به بالا پرتاب می کنند و یا زمانی ایجاد می شود که افراد خشمگین از گریه مداوم کودک ، وی را از ناحیه تنه یا بازوها گرفته و به طرف عقب و جلو، به صورت رفت و برگشتی شدیداً تکان می دهند. از آنجائی که عضلات ناحیه گردن کودکان به اندازه کافی قدرت کنترل حرکات سر را ندارند بنابراین، این گونه حرکات در آنها ایجاد آسیب می کند. در این گونه مواقع که سر به سرعت به طرف جلو و عقب حرکت می کند، مغز با دیواره داخلی جمجمه برخورد کرده و در نتیجه مغز و عروق خونی آن که در اطفال کوچک شکننده هستند به راحتی آسیب می بینند. این سندرم اغلب در کودکان زیر یک سال اتفاق می افتد.

علائم این سندرم چیست؟

آمارها نشان می دهد که ۵ تا ۱۰٪ این کودکان کاملاً بهبود می یابند. میزان آسیب دیدگی مغز بستگی به مقدار و مدت تکان دادن و نیرویی که به کار برده می شود دارد بنابراین علائم از خفیف تا شدید متغیر است.

در مواردی که آسیب متوسط تا شدید باشد سه ضایعه عمده دیده می شود که عبارتند از:

- هماتوم ساب دورال (جمع شدن لخته خون بین مغز و جمجمه)

- ادم مغزی (ورم مغز)

- خونریزی در شبکیه (خونریزی در پرده خلفی چشم)

- ادم کنترل نشده مغزی اغلب منجر به مرگ می شود.

- خونریزی ته چشم نیز در اکثر موارد باعث از دست دادن دید به طور کامل یا جزئی می گردد.

- تجمع لخته خون بین مغز و استخوان سر نیاز به جراحی و تخلیه دارد.

علائم سندرم خفیف:

تهوع و استفراغ

خواب آلودگی

تحریک پذیری

اختلالات بلع و تغذیه

از دست دادن جزئی دید

تغییرات شخصیتی و رفتاری

ناتوانی در یادگیری

اختلالات تشنجی

تاخیر در نمو کودک

علائم سندرم متوسط و شدید:

تشنج/تکرار شونده

تغییر سطح هوشیاری و نهایتاً اغماء

مشکلات تنفسی

خواب آلودگی شدید

فلج های مختلف

شکستگی های مختلف

برای پیشگیری از ضایعات SBS چه کارهایی می توان انجام داد:

کودک هنگام نگر داشتن، بازی کردن و جابجا کردن وی حمایت کند.

- مطمئن شوید افرادی که با کودک سرو کار دارند از خطرات تکان دادن کودک اطلاع داشته باشند. این افراد می توانند والدین،

پدر بزرگ، مادر بزرگ، کودکان دیگر، دوستان و سایر خویشاوندان باشند.

- پیش از به وجود آمدن این موقعیت به راه حلی برای غلبه بر عصبانیت خود بیندیشید.

- به دقت همه چیز را بررسی کنید تا علت گریه را بیابید:

* ابتدا احتیاجات فیزیکی کودک را بررسی کنید مانند گرسنگی، خیس بودن، احساس ناراحتی به دلیل گرما، سرما، خستگی،

وضعیت لباس مانند وجود سنجاقی که بد قرار گرفته است.

* ترسیدن یا آشفتنگی

* ناآرامی می تواند متعاقب دندان در آوردن، تب، گوش درد یا کولیک باشد پس کودک را از نظر علائم ارزیابی کنید.

* احساس تنهایی، گاهی کودک فقط احتیاج به بغل کردن ساده دارد.

آیا می دانید کودک می تواند به طور طبیعی ۲-۳ ساعت در روز گریه کند؟

اگر کودک با وجود اینکه تغذیه گردیده، کهنه اش تعویض شده و یا در بغل گرفته شده باز گریه می کند:

به آرامی بدن کودک را ماساژ بدهید.

راه بروید و شیرخوار را به گونه ای در بغل بگیرید که روی قفسه سینه قرار گرفته و ضربان قلبتان را بشنود.

وی را به هوای آزاد ببرید.

ملحفه نرمی را دور بدن وی پیچیده تا احساس امنیت کند.

او را با آب ولرم استحمام کنید.

وی را در اتاقی تاریک و ساکت ببرید.

وی را در کالسکه قرارداده و حرکت دهید